

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:

Éves 6 pengő, félévre 3 pengő
Egyes szám ára 15 fillér
Külföldre egész évre 10 pengő

Főszerkesztő: GYALLAY DOMOKOS.

Főmunkatárs: DR. SZÁSZ FERENC.

Laptulajdonos: MINERVA R.T.

Megjelenik minden szombaton,
Szerkesztőség és kiadói hivatal:
Kolozsvár, Brassai-utca 5. szám.

Tiszta vér, tiszta nemzedék!

Egy nemzet tartós fennmaradásának egyetlen nagy útja van: a tiszta vér, mely nemzedékről-nemzedékre, az őt feltéve öröszít drága kincs, örökliük át. Ahol tiszta a vér, ott tiszta a nemzedék is, s ahol tiszta a nemzet, ott meg vannak a nemzet fennmaradásához szükséges erkölcsi feltételek is.

A vérnek esodálatos ereje és esodálatos jelentősége. Az egészséges vér, mely az erekben kering, hosszú évszázadokon, sőt évezredekben át megőrzi annak a népnek, melynek inkább fajnak a tisztaságát, melynek egyedeiben lüktet.

A vér tisztaságát állatok világában is észre vesszük. A vér tisztasága adja a németnek az erőt, azért van, hogy a német férfi arabs paripályáig ér, azért van, hogy a különböző nemek között, vagyis tisztább vérellátottakat keverik a többiekkel, mert a nem tisztán állatban is olyan különleges tulajdonság fedezhető fel, ami másokban hiányzik. Innen és ebből marazható a türekvés, hogy a nemesebb állatok tenyésztésére irányul.

De így van az állatok világában, mennyire fontosabb és lényegesebb az emberi társadalomban, ahol a nemzet élete, fennmaradása és lassú elsovadása a fajta nemességén, és a vér tisztaságán múlik meg.

Indezt ebből az alkalmából láttuk szükséges felvetni, hogy a nemzet törvényhozás komoly foglalkozik a házastársi megelőző kötelező vizsgálat bevezetésének törvénybe iktatásával. Természetesen meg mindig akadnak, akik ezt az előzetes vizsgálatot az emberi egyéni szabadságba való előszakos beavatkozás tekintik. Nem akarják elismerni, hogy a nemzet életét frányító felelős kormányzatnak nemcsak a kötelessége ügyelni, hogy az egyén éhen ne haljon, hanem arra is, hogy a nemzeti vér tisztaságát veszélyes események meg ne támadják és tönkre ne tegyék. S mindez a kötelességet teljesíti, akkor tulajdonképpen első számú magának az egyéneknek tesz meg nem halálhatalmas kárt.

Nemzetünk népét két veszedelmes betegség tizedeli. A vérdűv és a nemi betegség. Az első bizonyos mértékben a szociális élet feltételeinek hiányosságában kereshető, amiken azonban az állam minden lehető módon javítani igyekszik. A másik, a nemi baj nagyrészt az egyén könyvetlenségének az eredménye, mely olykor negyed-ötöd-iglyen megbosszulja magát.

A viszonylag tisztavérű, egészséges falu legénye hokkerül a közeli városba, ahol hamarabb és mélyebben, mint kellene, megismerkedik a városi laza erkölcsökkel. Betegséget szerez magának, melynek mélyreható veszedelmességéről talán nincs is tudomása. Kiannyelmességéből, fehérságból, felelemből, vagy alszeméremből nem megy orvoshoz, s a baj elhatalmasodik rajta. Talán tudatlan kívül beteges, megfertőzött vérről kerül háza, megházasodik, s csak a gyenge beteges nemzedék szülétesekor ebből a rettenetes valóság tudatára, hogy gyermekei, fia, leánya az ő megfertőzött, tisztátalan vért öröklik és ennek átkát szenvedik egész életükön át.

Nem arról van szó, hogy az ilyen szörnyűség nap-nap után megtörténik, de megtörténik és bármikor, bárkivel megtörténhetik. Ennek a rettenes veszedelemnek a megelőzését szolgálja a kötelező orvosi vizsgálat. A családalapító fiatalok tiszta szívvel és tiszta vérről álljanak az Isten oltára elé. A keresztény családalapítás ezzel a kettőn sarkallik.

A falu, a nép, melyből a nemzet maga táplálkozik, őrizze meg vérenek tisztaságát, mert beteglelkű az a nemzet, melynek betegesítő gyermekei vannak. Csak így van ereje, csak így tud ellent állani a veszélyeknek, s csak így tud árvendelni a bifésnek, melyben Ivdokni pít, neknek vagy tiszta, ártatlan szemekkel rámosolyog. A tiszta vérű gyermeke mosolya az Isten mosolya, s amelyik nép nemzedéke örömi nemzedéke ajkán a mosolyt, az a nép tiszta véri nép, s az ilyen nép gyermeke mindig nyugodtan léphet az orvos elé, mert nem korholás, hanem díszlet lesz az orvosi szemle eredménye.

MAGYAR ÉLETÜNK KÉRDÉSEI

Mit látunk a statisztika tükrében?

Rendkívül érdekes tanulmány jelent meg egyik magyar szellemi Thirring Lajostól az 1941. évi népszámlálással kapcsolatban. A statisztika tudományára eszelenként bizonyossággal rámutat egyes tényekre, melyeken néha komolyan el lehet gondolkozni. Ilyen komoly elgondolásra ad alkalmat ez a tanulmány is, melyet a vérbeli statisztikus biztos látásával írt meg szerzője.

A rideg számokat ismerjük már: tudjuk, hogy Magyarországnak 1941 január 31-én, tehát még a visszatért Délvidék $1\frac{1}{2}$ —2 millió lakosa nélkül, 13,643,620 lakosa volt, tudjuk, hogy Budapest fejlődése erős, 1,162,822 ember lakja, tudjuk, melyek a nagyvárosok, a szomorodott szívvel vettük tudomásul, hogy a *magyarság szaporodása meglassábbodott*, ámbr a visszatért részek, főleg Erdély magyarjainak hő szaporodása némileg segít a helyzeten. Minél inkább haladunk az ország keleti részei felé, annál kedvezőbb a szaporodás aránya. A legrosszabb a Dunától, a legjobb a Székelyföldön.

De a tanulmányban nem az ismert adatok a leg-érdekesebbek. Ha gondtal átvesszük és behatóan tanulmányozzuk, sok olyan fontos és döntő adatra bukkanunk, amelyek csoportosításából messzenemű, új következtetéseket vonhatunk le a magyarság életéről, a fejlődés vagy a visszacsúcs irányára, az előnyökre és hátrányokra. Egyúttal láthatjuk, miből és hol meríthetünk erőt, hol kell sürgősen bajokat orvosolni, átcsoportosítani, mi a teendő, hol a veszély és mit kell cselekednünk. A népszámlálás eredményének helyes megértése, feldolgozása, okulásul szolgálása és tanításainak határozott valórávátlása olyan feladat, amit ha elvégeztetne a magyarság, nyert ügye volna Közép-Európában.

A szaporodás nyugatról keleti irányban javul. De van más megfigyelés is. A nép a visszatért területeken élettanilag erősebb, mint a trianoni területen s aránylag mindenütt nagyobb emberfelesleget termel, mint a szomszédos központi vidékeken. Tudjuk, hogy nemcsak északon és keleten, Kárpátalján, Erdélyben van így, hanem a most visszakérülő déli részekben is. Mi következik ebből? Az, hogy a belső emberáramlás az országban nem a központi-részekről sugározhat a peremrészek felé, hanem megfordítva, az élettanilag erősebb széllekről esedékes beáradni a középső, alföldi sármagyar területekre. Általában véve, sajnos, ezt kell mondanunk a nemzetiségekről is: szaporábbak, mint a magyarok. Helyet csak a szláv nemzetiségek,

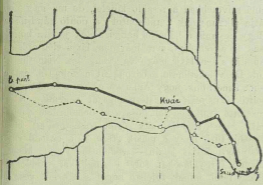
s némiképp a románok, míg a magyarországi német szaporodása kicsiny.

A magyarság embertartalékát tehát elsősorban visszatért részekről jön, vagy olyan helyekről, mint Szabolcs megye, amely a természetes szaporodás terén egyike a magyar életéről csodálatos tartályok. Természetesen az, amit eddig mondottunk, csak a természetes szaporodásra vonatkozik. A tényleges szaporodás, a belső vándorlás következtében más képet mutat, — s éppen ez a magyar fejlődésnek egyik legnagyobb problémája.

E vándorlási problémánál mindennekeelőtt egyenletes tény állapíthatunk meg: csak belső vándorlásról van szó, külső vándorlás, kivándorlás nem többé. Míg a trianoni ország területéről például 1900—1910 között 80,514, a következő évtizedben 73,902 ember vándorolt ki, addig 1930 és 1941 között a bevándorlási többlet már 69,349. Ez így magyarság véve örömdetes jelenség. De a belső vándorlás nemcsak a bajokat mutat. Elsősorban azt, hogy a magyar agrárterületek népe nem tud vagy nem akar megélni falvaiban és a mezőgazdasági vidékeken bevándorol a városokba, hogy ott elproletárosodjon, erejében megtörve gyermektelenül, meddőn elgyón. Néhány színmagyar alföldi és dunamenti megdöbbenő elnéptelenedés ijesztően mutat a mezőgazdasági vidékek erejének megtörését.

A tanulmányból kitűnik, hogy a kisebb városok szaporodása a leghenyatlóbb, s néha fogyni is kezd. Az agrár Szeged is igen rossz ezen a tükörben, második nagyvárosunk, s mégis kedvezőtlenül fejlődik, aminek eddigi határváros jellege volt a fő oka. A legkedvezőbb fejlődést mutatják a 60—80 ezer iparosodó vidéki városok, ezek lehetnek az új magyar városi kultúra, a szerencsés „középmagyáros” típusnak előfutárai. Az első helyen áll a nagyobb Kolozsvár, azután Nagyvárad, Miskolc, Pécs, Kecskemét, egyháza, Győr, Székesfehérvár következik. A leggyengébbek, a természetes szaporodás ismétlődő, nemcsak a tényleges szaporodás, megmutatja, hogy az iparosodásnak döntő jelentősége van az élet fejlődésében. Aránylag a legerősebben Kolozsvár és Pécs terít elő. A tanulmány szerint a városiasabb településtől a legfalusiasabbak felé szabályosan csökken a természetes népgyarapodás aránya. S hozzáfűzhetjük, hogy a visszatért középső szaporodása általában nagyobb, mint a csanakos vidéké.

Itt az új erdélyi főútvonal!

Köztudomású, hogy Erdélynek a bécsi döntéssel történt kettévágása a közlekedés szempontjából megoldhatni lehetetlen helyzetet teremtett. A kormányzat már kezdetben felismerte ezeket a súlyos nehézségeket és nem is késlekedett a kérdéssel befoglalkozni, hogy azt mielőbb megoldja. Egy ország részben a jó közlekedési utak nemcsak gazdasági, de hadászati szempontból is rendkívül jelentőséggel bírnak. Fokozott mértékben áll ez a tény Erdélyre, melyet a kényszerű kettévágás megosztott fő útvonalaitól.

Alkalmunk nyílt e közlemény keretében ismertetni annak az új útvonalnak a tervét, mely az ország fővárosát a visszakerült keleti és erdélyi országrészekkel fogja összekötni.

Az új vonal Budapestről kiindulva, a miskolci főútvonal Füzesabonyig terjedő szakaszán halad, s onnan Debrecen, Zilah, Dés, Beszterce, Szászrégen, Maroshévíz, Csíkszereda érintésével Sepsiszentgyörgyig húzódik s iránya körülbelül megfelel a rövidesen megvalósuló vasúti közlekedési fővonal irányának. Az új országos főútvonal megépítésével tehermentesül a szolnoki főútvonal, melynek folytatásúlan fekszik Nagyvárad, Kolozsvár, Matosvásárhely és Székelyudvarhely. Az új, tervezett főútvonal a visszakerült országrészek közepétáján vonul végig, ami közlekedéspolitikai szempontból föltétlen elsőbbséget biztosít számára, s emellett a legrovidebb, tehát a legszorosabb közúti közlekedést teszi lehetővé az ország központja és az erdélyi részek között. Ezekhez az előnyökhöz kell sorozni azt a másik nagy előnyt is, amit a főútvonal az általa érintett fontosabb középerdélyi helységekre nézve jelent; nemkülönben talán a legfontosabb előny nemzeti szempontból az, hogy az új útvonal részben nemzetiségek által lakott területeken halad át, s így magyar életet, magyar kultúrát közvetít nekik.

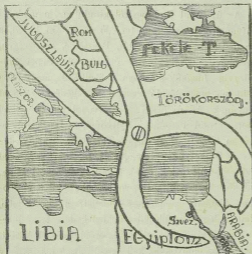
Itt között rajzolunk a szagatott vonal a jelenlegi, a *vastag vonal* a tervezett új főútvonalat mutatja, melynek kiinduló pontja Budapest, végső pontja Székelyudvarhely.

(—)

Az olasz fenéhatóság alatt álló Líbia határára nagy harcok voltak a közeljövőben. Az angolok Egyiptom felől támadtak, azonban eredménytelenül. A német és olasz csapatok mindössze képtelen harcoktat annak dacára, hogy a német európai csapatokat vezették a harcokba, élénk szelleműek a nagy hősiesség és szíválg. Természetes, hogy igen fontos volt az is, hogy jó utak álljanak rendelkezésükre, amelyek a száraz útszomszólást rendelkezési helyekre szállították. Képünk azt mutatja be, hogy német gépcsiszított országok igazi és beton úton haladnak a front felé, hogy ott szállításra legyenek a harcokba csapatoknak.

A „Magyar Nép“ külpolitikai szemléje

Harapófogó. Szemléltető képnek elsőrangú az itt látható térkép, melyen a harapófogó kampós két vége valóságilag elnyeli a szuezi csatornát. Késégtelen, hogy a tengelyhatalmak erői mind közelebb jutnak a Földközi tenger kulesáéhoz, a szuezi csatornához. Mint köztudomású, Jugoszlávia és Görögország gyors leverése és Kréta elfoglalása megfosztotta Angliát egyik legfontosabb Földközi tengeri támaszpontjától, Suezről. Közben Irak és Szíria felől is veszedelmes helyzetbe került az angol hadsereg közelkeleten, s az arab világ mind elszántabb magatartással hangsúlyozza ki szabadságvágyát Anglia elnyomó törekvései ellen. Anglia egy tetszetős hazugság ürügyén betör a francia Szíriába, a francia gyarmati sereg diadalmasan állja a túlerő lökéseit, s közben az élet természetes ösztönének parancsára hallgatva, minden nappal jobban közeledik a Németországgal való megbékélés felé. Nyugatról Rommel tábornok osztpatai fenyegetnek a Nilus völgyébe való betöréssel. Szóval: hogy a helyzet Angliára nézve nem rózsás, azt mindennél jobban bizonyítja az, hogy az angol sajtó már komolyan latolgatja Suez elvesztésének várható következményeit.

✂

Lassan, de biztosan. Mi ezen a helyen sohase mondjuk ki határozott bizonyossággal sem azt, hogy Amerika beavatkozik a háborúba, sem azt, hogy nem avatkozik be. Ma Amerikában a két erő egyensúlya működik. Szeretnők a megosztott amerikai közvéleményt kötelel húzó két erőszoptrnak nevezni, mely az erő kifejtés bizonyos pillanataiban az álló akció formáját veszi fel, amikor egyik se tudja a másikat átrángatni a kötéllal. A kötéll középenél az amerikai elnök áll, aki mindkettőt figyelenbe veszi, de egyelőre nem mer egyiknek vagy a másiknak döntően a pártjára állani. Magában bizonyára

eldöntötte már, hogy melyik erőszoptrt felé rándítaná szívesebben a feszülő kötelet, de ma még nem látja alkalmasnak a pillanatot a döntő rándításra. Hogy ugyanis a háborús hangoskodók javára bonts meg az egyensúlyt, arra már nem látja elég erősele Angliát s nem látja még elég gyöngének Németországot. De vélekedhetünk bármiként a dologról, azt e lehet ismernünk, hogy Amerika eddig a hamisítatlant politikai ügyesség mester munkáját végezte. Kétséggaztotta csillagos lobogójára a demokrácia jelzavát, engedti sajtója egy részét Németország ellen izzgatni, túri, hogy a másik része — a szabad vélemény-nyilvánítás jogán — védelmébe vegye, közben állandó tárgyalásokat folytat Angliával ennek védelmére felül, minek fejében angol szigeteket vesz el vagy bérbé tőle, hébe-hóba megindít egy-egy hajókaravánt Anglia felé munióióval, amit a német stukák és a búvárhajók szerencsésen el is süllyesztenek, — egyébként pedig ezeken felül és kívül semmit sem tesz Anglia tényleges és gyors megsegítésére. Ha úgy van, ahogyan mondjuk, s ahogyan látszik is, akkor Amerika pompásan ért a taktikázáshoz s Anglia türelmének és idegeinek kifárasztásához. Amerikában egyetlen ember se hiszi komolyan egy amerikai német invázió meséjét, arra ellenben valamennyi gondol, hogy Anglia tengeri uralmának megszűnése után a világtengerek ura csak Amerika lehet. Amerika lassan gondolkodik, lassan cselekszik, de biztosan.

✂

Mi jó ezután? A sorozatos katonai vereségektől kábult angol kormánynak legújabbban, egyebek mellett, az a kérdést is állandóan nyilván kell tartania, hogy hol következik be a legközelebbi német támadás. Afelől senkinek sincs kétsége Angliában, hogy a német haderő a kezdeményezést inkább a kezében tartja, mint valaha, csak azt nem sejtik, hogy hol éri a tengerek megtépázott urát újabb érzékeny csapás. Megvallhatjuk, erre nemcsak az angolok, de mi magunk is kíváncsiak vagyunk. A bizonytalanság a mi részünkről mégsem akkora, mint Anglia részéről. A Führer megmondta, hogy Angliát ott támadja és ott veri meg, ahol éppen találja. Viszont Angliának ma annyi sebezhető pontja van, hogy bőven válogathat benne, aki akar. Egy dolog azonban érezhető. Külső és belső jelek egyformán emellett szólnak. A végső döntés már nem várat sokáig magára. Németország bírja, ha kell, de nem akarja a hosszú háborút. Eddigi katonai sikerei megmutatták, hogy tud, ha akar, rövid háborút csinálni. A német birodalom élni és fejlődni akar, s kívánja a béke áldását. Nem a világ háborújéért, hanem a világ igazságos békéjéért visel háborút. A viszonylagos esend és egyéb jelek, melyeket ma nagyon sokan ellentétesen látnak és magyaráznak, azt mutatják, hogy közel értünk a háború döntő szakaszához.

(pjb.)

NEMET—OROSZ HÁBORU!!! Azt lehet mondani, hogy mint a derült égből jövő villámcsapás, érte a magyar közvéleményt a váratlanul kitört német—orszós háború híre. Ami csak halvány sejtes volt eddig, beösvetkezett és mi — hisszük, hogy ütemtelleg — bekerülünk a háborús övezetbe. Bizalmunkat nem vezítjük el, Erősen reméljük, hogy a német felkészültség, szívósság, hűbesség, mely közel két év óta a pártatlanul nagyszerű hadisírek egész sorozatára mutathat rá, Isten segítségével meg fog az orosz kolosszusal is birkózni. Európa népe, mely ma az élet egyenlő szabadságáért illtozik, az utolsó nagy próbát megállítja és végsőképpen gátat vet a világot hársztaun akaró bolsevizmusnak, mely többek közt országunkat is annak idején megsemmisítésbe akarta lánteni. Bizakodjunk Isten segítségében s utána a magunk erejében.

Borzalmas képet nyújtanak London város romjai. Egy amerikai lap tudósító jelentésében megállapítja, hogy a rombolások Londonban az utóbbi időben ötször akkorák, mint azelőtt voltak. Márciusban még egy-nás mellett öt-hat sértesen hízámódot is lehetett látni, ma pedig már minden utcáson romholmáza botlik az ember. Ezek hajléka puszult el és sokezer embernek kellett megváltoztatnia az életmódját. London ma sokkal jobban reteg a német légi erőtl, mint bármikor azelőtt. Kevés ember alszik csak saját ágyában és sokezer élnek a föld alatt. Borzalmas az a benyomás, melyet London romjai keltenek abban, aki csak néhány heti távollét után is visszatér a városba. A mult élen még igyekeztek a romokat elakáritani és az ablakokat papírral erasztatni. Most hónapokra, sőt nékre lenne szükség, hogy csak megállapítsák a károkat. Evtizedek élnek majd el, amíg a várost újra el tudják építeni.

Amerika számára nem kívánatos az Angliával való egyesülés. Hoare elisha volt angol hadügyminiszter New York Daily News londoni tudósítójának adott nyilatkozatában agybritannia és az Egyesült Államok egyesülésé érdekében emelt szót. Sunday News ezzel a nyilatkozat-

tal kapcsolatban megjegyzi, hogy az angol politika 1066 óta mindig a zavarosban igyekezett halászni és Európát azóta Anglia érdekében állandó nyugtalanságban tartotta. Bár az angolok minden európai fölött állóknak érzik magukat, mégis sokkal inkább európaiak, mint amerikaiak. Amerika számára az Európával való összeházasodás nagy terhet jelentene. Gazdaságilag az angol élet az amerikai élet alatt van és az angol munkás csak feleannyi munkabért kap, mint az amerikai. Az Angliával való egyesülés jó Angliának, de káros és veszélyes Amerika számára — állapítja meg a cikk. **Francia francia ellen!** Egy svájci lap tudósítója rendkívül érdekes értesülést közöl az angolok és de Gaulle hívei közt támadt súlyos ellentéttről, amely fényt vet arra a kérdésre is, miért torpant meg a kezdetben gyors angol előnyomulás. (De Gaulle tábor: nok ugyanis hazaáruló francia: angol szolgálatba szegődött). A levelező utal arra, hogy London a Sziria elleni támadás főszerzőiül szerette volna felhasználni a degauleistákat, azonban ez a fegyver visszafelé sült el. A tudósító ezután szöszierint így ír:

— A degauleisták hamarosan észrevették, hogy nem németek, hanem franciák állanak velük szemben. Amikor aztán meggyőződtek arról, hogy kizárólag franciák ellen vetetik őket, nagy mozgolódás támadt soraikban. Több csapat megtagadta az engedelmességet azzal, hogy nem folytat testvérharcot. Így aztán meglehetősen megzsalubbodott a támadás üteme, holott kezdetben az angolok valóságos diadalmenetben bízakodtak, mert a politikai szempontból ügyetlen hadművelet katonai szempontból gyorsan végrehajthatónak látszott. Csak hogy ebben tévedtek.

Nagyszabású hőmozgalmak Amerikában. A több mint egymillió főnyi taglétszámú vasutas-szervezetek képviselője szerdán bérköveteléseket terjesztett a vasúttársaságok elé. A vasutasok részben 30 százalékos díj-szábasemelést követelnek. Ugyanek az pittsburgi két Curliiss-Wright repülőgép-csavargyár munkásai elhalázták, hogy holnap éjjeltől beszüntetik a munkát. A munkások béremelést követelnek. Az United

Press jelentése szerint a CIO-szakszervezet közölte, hogy az „American Thread Co” 2400 alkalmazottja a munkásság egy részének sztrájkja következtében nem folytathatja a munkát. A részleges munkabeszüntetés a hadicélok gyapotot-feldolgozó gyár egész üzemét veszélyezteti. A csavarokat és anyacsavarokat gyártó Lamson and Session Rt. 550 munkása beszüntette a munkát. Az üzemvezetőség közölte, hogy termelésének 75 százalékát a repülőgépiparnak szállítja. Sztrájkzavazásra került sor San Diegoiban a Consolidated Aircraft repülőgépgyárban, valamint az Aluminium and Brass Corporation detroit-i üzemében. Az a tény, hogy a munkásság zavazásra ült össze arról, sztrájkba lépjen-e vagy sem, kinos feltűnést keltett az Egyesült Államokban, hiszen csak nemrég került sor az ingewoodi Northamerican Aviation katonai megzsalításra és át-velére. A Consolidated Aircraft 700 millió dolláros hadi repülőgép-rendeletét kapott a fegyverkezési munkaterv végrehajtásának során. Így készült Amerika munkássága az általa végfölt háborúra.

Roosevelt fia nem megy Angliába. Az amerikai elnök lát kiküldték Angliába haditengerészeti megfigyelőnek. A fiatal Roosevelt azonban, mint az amerikai lapok írják, egyelőre nem utazik Angliába, mert bizonyos okok miatt Amerikában kell maradnia.

Az amerikai német konzulátusok beszüntülnek. Az amerikai kormány az öt lévő 24 német konzulátus és az összes német szervezetek azonnali felosztatását követelte azzal az indoklással, hogy ezek a német szervezetek a tengelyhatalmak érdekében Amerikára nézve nem kívánatos tevékenységet fejtenek ki.

Anglia hajóvesztései százalékokban. Anglia a több mint folyó háboruban elvesztette: páncélos hajóinak 15%-át, monitorainak 34.5%-át, repülőgép-nyahajóinak 36%-át, cirkálóinak 13.5%-át, légvédelmi cirkálóinak 33.3%-át, torpedórombolóinak 30.7%-át, búvármászóinak 40.5%-át. Tekintettel arra, hogy ezek angol adatok, tehát nem megbízhatók, feltehető, hogy a fenti szörny veszteség tetemesen nagyobb a valóságban.

Nagy meglepetést kellett Amerikában a német-orosz háború. A megindult német-orosz háború az észak-amerikai politikai és diplomáciai körökben óriási meglepetést keltett. Roosevelt elnök a hír hallatára rosszul lett, azonban mégis részt vett azon a megbeszélésen, amelyen az Egyesült Államok kormánya megtárgyalta az előállott helyzet miatti megállapítást.

A német-török barátsági szerződés. A német diplomácia sikereit újabb mesterművel gyarapíthatja. Az egész világ oszlatlan érdeklődéssel szerzett tudomást arról, hogy Németország és Törökország, melyet a világ közvéleménye szerint nagy politikai érdekellentétnek választottak el, hirtelen baráti szerződést kötött. A szerződés még is jelent, tehát még nem is lehet kétkedéssel fogadni. Hogy ennek a nagyjelentőségű diplomáciai lépésnek mik lesznek a következményei a gyakorlatban, ma még nem lehet tudni. Az azonban nem kétségs, hogy a szerződéskötés hírért úgy Amerikában, mint főként Angliában a legnagyobb meglepődéssel, sőt lehet mondani, megdöbbenéssel fogadták, mert tudják, hogy ez az új szerződés csak a tengelyhatalmak erejét növeli és hadihelyzetüknek további, még szerencsésebb kialakulásához vezet.

Óriási hadseregek egymás ellen. A német birodalom vezére jelezte kiállványában, hogy a német-orosz háborúban a haditörténelem legnagyobb haderői állanak szemben egymással számbelileg. Hírek szerint Németország 8 millió emberrel és 15 ezer repülőgéppel vonult fel, a Szovjet 6 millió embert és 5 ezer repülőgéppel állított szembe. A mérkőzés tehát nagyméretű és a világ bámulata kísérni a szörnyű küzdelmet.

Kétszáz ezer tonna! Hitler Vezér és Kancelár Schultze sorhajóhadnagyának, aki tengeraltjárójával 200 ezer tonna ellenséges kere kedelmi hajót süllyesztett el, a vaskereszt lovagkeresztjéhez a tölgyfalomból jelvényt adományozta. A német véderő tisztjei között Schultze a 15-ik, aki a tölgyfalomból megkapta,

Mozgósítás Romániában és Finnországban. A román hadügyminiszter elrendelte az ország területén az összes tartalékos altisztek behívását, valamint a városok és községek elosztóit is. Finnországban pedig 50 éves korig rendelték el a tartalékos és népfőlkelő korosztályok behívását. Finnországban az ország védelmi készültségének fokozása érdekében elrendelték a finn asszonyok katonai szervezeteinek a mozgósítását is. Ezek az események összefüggésben állanak a német-orosz háborúval, amennyiben mindkét ország mint a német birodalom szövetségese, szintén hadiállapothoz került Szovjet-országgal.

Japán nagy érdeklődést mutat a most megindult új háború iránt. Japánban szintén nagy érdeklődést váltott ki az új helyzet és Macuoka külügyminiszter azonnal megjelent a japán császárnál a hír vétele után. Ezután minisztertanácsot tartottak és valószínűleg ezen határozzák meg a japán magatartását az új helyzetben.

Meghíusult angol támadás Észak-afrikában. Az angolok Szíria ellen történt támadásukkal egyidőben nagy támadást indítottak az Egyiptom határára levő Sollum város mellett levő német és olasz haderők ellen. Az ütközet több napon keresztül tartott és az angolok teljes vereségével végződött. A tengelyhatalmak csapatai mindenütt visszaverték az angolokat, azoknak óriási veszteséget okoztak és több száz páncélosított elpusztítottak vagy elfoglalt. A német és olasz csapatok üldözik a megvert ellenséget.

Olaszország is hadat üzent Oroszországnak. A tengelyhatalmak együttműködését bizonyítja az a tény, hogy amikor Németország hadiállapothoz lépett a szovjettel, Olaszország is megszaktította kapcsolatait Oroszországgal. Ennek nemcsak elméleti jelentősége van, mert olasz csapatok ténylegesen résztvesznek a most megindult új háborúban.

Légi-támadások Gibraltár ellen. A Földközi tenger bejáratát védő leg-hatalmasabb angol bástya, Gibraltár ellen a német és olasz légi haderő eddig 43 támadást intézett. A támadások során 175-en meghaltak, 85-en megsebesültek.

HIREK

PÉTER-PÁL NAPJÁN.

Napsütéses rogyogó nyári napok, ilyenkor lassu reggessel hívja aratást a kemény karokat a búzamező, aranyosága kalásztengere. Az arany kalász engedelmesen meghajlja te fejét a sarlónak, áldozatul adja maga az életnek, mert tudja, hogy nála nélkül nincs öröm, nincs megelégedés, nincs semmi. Ilyenkor, Péter-Pál napján megtelik a telkünk végtelen nagy galommal, mert halljuk a kasza csergését, a sarló suhanását s tudjuk hogy az Isten áldott ajándéka, a búza szem, mely örök és állandó, s mely az egyiptomi faróok (királyok) 500 estendő kőisrában csaképes állapothoz találtak, — megtartja és fenn tartja évről-évre életünket, mert ami kenyér van, minden van, mert arany napj zsebünkben éhen lehet halnunk de koréj-kenyérrel a kezünkben a diadalmos élet hirdetői vagyunk. De megtelik a telkünk mélységéig hűlő is Isten iránt, aki évről-évre gonolva kodik rólunk, s adja nekünk Péter-Pál napját, hogy orájkunk, bizakodjunk, reménykedjünk is, hogy renegeszójjal érintsük Isten legdrágább jóla ajándékát, az új búzából süttöt kenyéret... Péter és Pál, Krisztus dicsapostolai az örök élet kenyérét hirdetik a világnak. Most és ma nemcsak azt hirdetik, Hirdetik a földi élet mindennapi kenyérét is, melyet az Ő imádságában sokszor oly könnyen és megmondolás nélkül kérünk, s aminek világokat formáló jelentőségét csak akkor tudjuk igazán értékelni, amikor hiányoztat kezd az utunkról, Péter-Pál napja, aranykalászos búzamezők, ontások az Isten áldott kenyérmagját nekünk, szűkülőbb szegény embereknek...

A Németországban dolgozó magyar munkások hódolata a Kormányzóknak. A német birodalomban dolgozó magyar munkások lelkes hangba levelet írtak hazá a Délvidék felszabadítása alkalmából is. A levelekből ilyen részek vannak:

„...Soha nem tudjuk meghálálni jó Istennek és Kormányzó Urunknak

gy újra hazakerült a Délvidék. Kérlek a jó Istent, adjon Főmértősségnünknek hosszú és boldog életet, ha nekik tovább is üdvés..."

Kérjük a jó Istent, áldja meg a mi nagy országgyarapító Kormányzóunkat. Eljen Magyarország! Eljessen a hős honvédek, éljen a hadsereg!"

Legjobb Hadurunkat étesse az Isten sokáig! Álig várjuk a tisztelősségeket, hogy azután — mint amikor ország megnagyobboldásáról olvasnak — Isten házában éuceljük el a örömkönyves szemmel, hogy: "En álód meg a magyart!"

Gömbös Gyula sirenklének felvétsza. A korán elhunyt, nagyfokú magyar politikusnak, volt miniszterelnöknek, vitéz jakfai Gömbös Gyulának sirenklét június 22-én állta fel a Gömbös Gyula Társaság üveletes ünneppé kerelőben a Kerecseni temetőben. Gömbös Gyula öre Pásztor János szobrászművész alkotta, ez év október 6-án kerül elő leleplezésre, valószínűleg a régi ház helyén, vagy a Döbrentei-terén.

Szekélyföldön járt az ipar- és kereskedelemügyi miniszter. Varga József iparügyi miniszter beutazta a Székelyföldet. A miniszter Szovátán Csíkszeredán hosszabb ideig tartózkodott. Csíkszeredán a miniszter jelentette, hogy az utak javítása munkálatai ebben az évben befejeződnek. Kijelentette továbbá, hogy a Székélyföldön farosi- és fahasnyógyárat fognak felállítani.

Jobb kegyeret a munkásnak! Komáromi tésli munkát végző munkásai elkövető intézkedtek a város vezetősébe, hogy tekintettel a fizikai munka súlyosságára, az előírt kezdetes részükre emelje fel. A munkások kívánsága jogos. Reméljük, hogy meghallgatásra talál.

szert tanerő a Délvidéken! A magyar közoktatásiügyi hatóságok a feladott Délvidéken 369 népiskolát, polgári iskolát, 15 gimnáziumot, 4 eskedelmi iskolát és 3 tanítóképző kezdetet vettek át. Az átvelet iskolák ezer tanerő működik. Az idén az iskolák és tanerők a szerb történelem és nyelv helyett már magyar történelemről és földrajzból vizsgáznak.

Szekélyek új hazában. A Bukovinában élt székelyeket, mint értesülünk, véglegesen kitelepítették Bukovinából és a Délvidéken adtak nekik helyet. Az utolsó csoport, mintegy 13.000 főből álló, Hadikfalváról június 17-én érkezett új hazájába, ahol mintegy 52.000 hold jó bacska földet osztottak ki számukra. Örömmel hallanók, ha a moldovai csángó-magyarok áttelepítéséről is rövideseu komoly híreket hallanánk. Hiszen máig is kesereg a moldovai csángó akján az ősi dal:

Moldovának nagy a széle,
Istenem, vigy ki belőle,
Ha nem viszel ki belőle.
Kívisszek a temetőbe.

Új díszdoktor a kolozsvári egyetem. Június hó 20-án *Bottai* olasz nemzetnevelési minisztert a kolozsvári Ferenc József-tudományegyetemen díszdoktorrá avatták. A kormányt az avatási ünnepen Hóman Bálint m. kir. kultuszminiszter képviselte.

Rövidesen megindul a magyar-horvát vasúti forgalom. A kereskedelem- és közlekedésügyi minisztérium kiküldöttei és a horvát államvasutak kiküldött bizottsága pár nappal ezelőtt Eszéken értekezletet tartott. Részletesen letárgyalták a Magyarország és Horvátország közötti vasúti forgalom megindítására vonatkozó összes kérdéseket. A vasúti közlekedés a két ország között rövidesen megindul.

Felfedezték a leprabetegség szűrőmódot. A lepra a keleti népek legrette-nesebb betegsége, amely eddig gyógyíthatatlan volt. Ez a betegség elevenen ruhasztotta le a betegről a húst, kibírhatalan büzt terjesztve maga körül. Az ilyen szerencsétlenc évekig éltek ezzel a betegséggel. Most egy *John Reenstierna* nevű svéd orvos megtalálta azt az oltási módot, melynek segítségével a betegséget gyógyítható. A felfedezésnek érdekes magyar vonatkozásai vannak. Egyik az, hogy a világhírű svéd orvos egy zalamegyei faluban, Letenyén találta meg a lepra elleni szűrőmódot, a másik pedig, hogy a tudóst gr. Andrássy Imre és felesége segítették munkájában.

SZINES ABLAK

A Bácskába áttelepített bukovinai székelyek magukkal hozták anyanyelveiket, templomjaink orgonáit és harangjait is. Igaz, a harangokat is. A városi ember kevesse tudja, hogy mi a harang, a falunak. A harang a falu öbrenszótója, delet jelzője és pihenésjelzője. A harang hívja istentiszteletre a templomba, a harang figyelmezteti, ha "nagy idő" kanyargol a falu felett, s a harang varog a falu felett, s a harang ércnyelve serkenti álomból a falu népét, ha tűz akarja pusztítani nehezen szerzett és még nehezebben megtartott javait. A harangszava elkíséri a falu népét átútan, amikor ravatalon fekszik valaki, a templom kongó hangja mellett hull rá a göröngy a koporsóra, amelyben a földi élet fáradságában még megtért ember teste pihen az örökélet reményében. Lélekemlék, szép dolog ez a bukovinai székelyektől. A magukkal hozott harang nemcsak a keserű múlt emlékeit forja ébren tartani bennük, hanem a biztonságos jelen és a boldogabb jövő képpel is éljük forja varázsolni. S amikor régi hangja végre reszket az új föld termő, fekete régein, boldog megunvás fog a bukovinai székely kőből felakadni, hogy az új honfoglalás földjére magával hozhatta egyik templomának rest harangját, hogy új otthonában az új élet új birtását szöngia fölébe...

Új magyar ércpénz acélból és aluminiumból. A kormány rendeletet adott ki, amely szerint a 2 és az 1 pengős érméket aluminiumból kell verni ezentul, míg az 50, a 20 és a 10 filléres érméket acélból. A pénzérmék névértékének együttes összege 260 millió pengő. Az ezüsből vert 2 és 1 pengős érméket, illetoleg a nikkelből vert 50, 20 és 10 filléres érméket a forgalomból fokozatosan bevonják. A 2 és 1 pengős aluminiumberméket minden állami és egyéb közpénztár fizetésül névértékében korlátlanul, az 50 filléres acélérméket húsz pengőig, a 20 és 10 filléres acélérméket — akár külön, akár együttvéve — tíz pengőig terjedő összegben kötelese elfogadni. Magaforgalomban senki sem köteles a 2 pengős aluminiumberméket száz pengő, az 1 pengős aluminiumberméket ötven pengő, az 50 filléres acélérméket húsz pengő, a 20 és 10 filléres acélérméket pedig — akár külön, akár együttvéve — tíz pengőn felüli fizetésül elfogadni.

Uj szálloda a Hargita-fürdőn. Dr. Varga József iparügyi miniszter Szováról Csikszeredára érkezett. A miniszter a vármegye határára a vármegye főispánja és alispánja fogadta. A miniszter a vármegye vezetőivel megheszteléseket folytatott gazdasági kérdésekről. Közülük, hogy ez év folyamán elkészülnek a vármegye úthálózatának legjelentősebb javítási munkálatai. A Hargita-fürdőn építendő hatvanházas szálloda helyét a miniszter kijelölte, s még az év folyamán elkészül a hargitai út. A továbbiak során a miniszter kijelentette, hogy az Olt völgyében cellulóze- és faszeggyár létesítését vette terbe. A Hargitán tető látogatás után a miniszter és kísérte tovább utazott Szováán és Borszék-fürdőn át a Gyilkos-tóhoz, ahol szintén tájékozták az idegenforgalmi viszonyokról.

Nagy ipari tűzkárok Svédországban. Ertesülésünk szerint, az utóbbi hetekben Svédországban nagy gyári tűzkárok voltak, amelyek viszontbiztosítások révén érintik a magyar társaságokat is. A svédországi károk oly nagyok, hogy a magyar vállalatokra eső részesedés is elég tekintélyes.

ABLAK

"Az öreg oroszán egymagában áll ellen a vadásznak, akiknek egyfajta fogvereik vannak." — rebeszte a vesztés háború rémület szorongatott angol kormány öreg oroszlanja, Churchill miniszterelnök. Egészen élesen emlékszünk rá, hogy az angol kormányelnök nemreng meg döngölte a mellét és győzelmeiről szónokolt. Ha jól emlékszünk. Kéta elfojlása előtt. Azóta persze sok minden történt, amire a feledékeny öreg oroszlan nem számítot. Ebben a mondatban benne van Anglia egész története és megeredelt sorsa. Az oroszlan, aki a folytonos rablásban élregegett, végre egymagára maradt az öt bilédző fardhatatlan vadászokkal szemben. Puskaeső elé került, mondják vadásznyelven. Minthogy pedig a rablásban előregedett oroszlan már nem bírja szusszal, farsái elhagyta, s akit védelme ker, az is arra gondol, hogy neki is van hára, amit mások kolváért nem visz vásárra. — bet az öreg oroszlan nem tehet más, minthogy megadja magát sorsának. Eppen ideje. Az öreg Anglia sorsa is pusztulás, ezt a természeti törvényt az öreg oroszlan se kerüli el, még akkor sem. Ha történetesen Angliának hívják is.

Magyar iskolák a nemzetiségek közt élő magyar gyermekeknek. A nem magyar nyelvű iskolákételes gyermekek oktatásáról legutóbb kijadott kormányrendelet értelmében az ugynevezett nemzetiségi iskolákban a tanítás a jövő tanévtől kezdődően ott is a gyermekek anyanyelvén fog történni, ahol eddig a vegyesnyelvű tanítási rendszer volt érvényben. E rendelkezésnek megfelelően gondoskodni kell arról, hogy a nemzetiségi közsekben szórányosan élő magyar gyermekek mindenütt magyar nyelvű népiszkolai oktatásban részesüljenek. A kultuszminiszter elrendelte, hogy azokban a közsekben, ahol 15 vagy ennél több magyar gyermek él nemzetiségi környezetben, számukra külön osztályt létesítsenek addig is, amíg az igények kielégítése új tantermek építésével véglegesen megtörténhetik. A kisebb csoportokban elszórtan élő magyar gyermekek oktatása iránt a miniszter magyar környezetben felállítandó népiszkolai internátusok létesítésével kíván gondoskodni, ahol a gyermekek maganyrésze ingyenes ellátásban részesülne. A miniszterteriumban megindult az erdélyi és keleti részekben élő gyermekek magany nyelvű oktatásának előkészítése. Megállapították, hogy a jövő tanévtől kezdve több dunántúli, felvidéki, erdélyi városban is közsekben megindulhat az oktatás. A kultuszminiszter intézkedéseivel jelentős lépést tett annak a ügynek az elérésére felé, hogy az idegen impérium nyomása következtében idegemmé lett magyar véreink népi nyelvükben, magyar kulturájukban és nemzeti önjudatukban megerősödhessenek.

Julius 6-án lép életbe a jobboldali közlekedés. Egyik előző számunkban közöltük, hogy július hó folyamán életbe lép a jobboldali közlekedés. Most a belügyminiszter rendelkezése értelmében ez július 6-án történik meg. A közlekedés megváltoztatása az egész ország területére kiterjed, kivéve Budapestet, illetve egy 30 km-es körzetet a főváros körül. Ez a területen csak novemberben térnek át az új közlekedési megváltozásra. Felhívjuk olvasóink figyelmét ezen igen fontos rendelkezésre, mert ha nem tartása súlyos szerencsétlenségeknek lehet okozójává.

Egiletlen fal újságpapírból. dőlvsvédországi cégnek sikerült új papírból tökéletesen tűzálló építőanyagot előállítani. Az új anyagot, amelyet a papiros különböző vegyszerekkel való kezelése után nyerne, a cég nevelet adták és a kísérletek azt állították, hogy az ebből az anyagból készített építőanyagok sem a víz, sem a sósav, vagy szódalólat nem támaszt meg és az ilyen tégl 300 fokos hőigét is kibír. Még termit-bombával is sikerült ezt az anyagot meggyújtani, sőt hőszigetelést is igen kiváló igényhogy a tűz előlása után a székelylapokat már pusztá kézzel meg lehetett fogni, annyira nem melegkedtek fel.

Hány lakóház van Magyarországon? Megjelent az első hivatalos felmérés a Magyarországi lakóházak számáról és lakásairól. Az ideai népszámlálás során írták össze a házak és lakók adatait is. Kiderült ebből, hogy Magyarországon 2.583.439 lakóház van, ami a 30 évvel ezelőtti helyzettel szemben 775.863 lakóház többletet jelent meg. Három évtized alatt 42,9 százalékkal emelkedett Magyarországi lakóházak száma. — A házak száma 3.508.753 lakás van, tehát alig egymillióval több, mint ahány ház, a több az következik, hogy a tulajnyországon egyenkéntes családi ház. A város lakóházainak száma 510.843, az a többi falusi ház. A városi házak száma 30 év alatt 65,6 százalékkal emelkedett, a falusiaké 40,1 százalékkal.

Újabb tárgyalásokat kezdett a CFR-rel a székelykoesárdi átmeneti formátum kérdésénél. A Székelyföldön való kapcsolat rendkívül nem mert közvelen vasúti összeköttetés és így szükségessé vált, hogy ezt valahogy megjavítsák. Ez napokban tárgyalások indultak a két államvasut vezetője között, hogy a székelykoesárdi vonalon meginduljon úgy a teher, mint a személyforgalom és ezáltal a Székelyföld könnyebben bekapcsolódjon a magyar gazdasági életbe, méltó, hogy a megegyezés sikerül és ez úgy a Székelyföldre, mint különösen a magyar birtokban levő erdélyi területekre kedvező hatással jár.

Bánffy Dániel báró tájékoztatója vízmentesítési munkákról. Bánffy Dániel báró földmívelésügyi miniszter, újabbán a következő pontos tájékoztatót adta ki az országban folyó vízmentesítési munkákról: A június 15-ig terjedő héten az esős időjárás következtében újabb 13.800 hekt. hold került víz alá. Az emlelt héten 29.800 kat. holdat vízmentesítettünk és ezzel a vízkárt szenvedő fölterület 267.400 kat. holdra csökkent az előző heti 283.400 holddal szemben. Az emlelt héten 140.900 munkanapot át összesen 462.900 köbméter földmozgósítás történt és 203.350 szvaltu 39 millió köbméter vizet költött el. Az eddigi 15 holdmunkahét alatt összesen 763.200 kat. holdat vízmentesítettünk. Az újabb héten területekkel együtt 1.030.600 kat. hold szenvedett vízkárt és ez a terület csökkent most 267.400 kat. földre. A földmozgósítás összes eredménye 7.575.500 köbméter volt ennek elvégzésére 1.668.600 munkanapot fordítottunk. A Tisza-vízvállása a csapadékos időjárás miatt a múlt folyamán csak kevéssel apadt és a vízállás Szolnoktól lefelé még mindig magas.

Spanyolország üldözi az erköltesi viselkedést. A spanyol erkölcsrendés nagy erőfeszítéseket tesz a háború folyamán meglazult erőkösök helyreállítására érdekében. A hadigazgatóság nemrég kiáltványt közzé tett, amelyben figyelmezteti a lakosságot, hogy a jövőben szigorú büntetéssel sújtják az erköltesi viselkedést, vagy illetlen beszédet és ráutalt arra, hogy különösen fiatal emberek gyakran megbotránkozzanak nyilvános helyeken polgártársaikat szelvedükkel és beszédükkel. A kiáltvány azt is közli, hogy a jövőben szigorú razzikákat rendeznek az éjjeli mulatóhelyeken.

Kiváltják Székelyföldön a földrendés által megrongálódott épületeket. A földrendés a Székelyföldön több épületet megrongált. Az Erdélyi Gazdasági Tanács, hogy a székelyföldi építőiparosok helyzetén is segítsen, terve vette, hogy a földrendés által megrongált középületeket javíttassa. A munka rövidesen megkezdődik.

Országzászlóavatás Kézdiszentkeresztien. Gáspár Jenő, az Országos Magyar Sajtókamara igazgató főtitkára, országzászlót ajándékozott a háromszékmezei Kézdiszentkeresztnek, ahonnan családja származik. A napokban zajlott le az avató ünnepség. Gáspár Béla plébános ünnepi miséje után a közönség a hősök emlékoszlopához vonult, ahol a zászló rudját felállították. Az avatáson megjelent többek között báró Apor Péter főispán. A község nevében Maróthy Imre körjegyző vette át a zászlót, mely után az adományozó Gáspár Jenő mondott avatóbeszédet.

Hatalmas áradások a Székelyföldön. Az országoszerre fellépett esőzések miatt a Székelyföld különböző részeiből áradásokat jelentenek. Így egyebek között a háromszékmezei Kovászna községben több házat alámosott a víz, s mert összeomlás fenyegette, a hatóságok kitépelték a lakosokat, Ezenkívül Gelencén és Vajnafehérván is vízzel borította el a községnek egyes részei a kiáradt palák és a telefonösszeköttetés is átmenetileg megszakadt, mert a póznákat az ár több helyen kidöntötte. Ugyancsak árvízveszedelem fenyegette Háromszék megye más községeit is, azonban ezek nem okoztak olyan nagy károkat.

Sok a zsidó Komáromban. Komárom város törvényhatóságában felszólaltak a zsidók beözönlése ellen. A város elhatározta, hogy életheliségeti az idegenek nyilvántartását, mivel megállapítható, hogy az utóbbi időben igen sok nemkívánatos elem szivódott be a városba.

Budapesti újságok dicsérik a székely leányokat. Budapesti újságok nagy ékkelben emlékeznek meg Urnapja ünnepségeivel kapcsolatban a székely leányok gyönyörű népviseletéről. A kézdívásárhelyi kaláka-mozgalom gyönyörű ünnepségét lelkes szavakkal méltatják. Megállapították, hogy a háromszéki falvak és Kászón vidékének leányifjúsága gyönyörűen szerepelt a megrendezett ünnepségeken. A szép leánynapot Zachariás Flóra nővér és Földi István tanár rendezték.

VAKABLAK

A palesztinai zsidóhírabírók szent háborút hirdetnek. A világ eddig kétféle szent háborút ismert. Egyik a középkor kereszties háborúja a szentföld visszafoglalására, a másik az arabok szent háborúja — az angol elnyomás ellen. A zsidók, akik kellemetlen szomszédságban élnek az arabokkal, eltanulták ezektől és most ők is szent háborúra készülnek. És miert? Nagyon érdekes, hogy miert. Egyfelől azért, hogy Palesztinából politikai zsidóállamot csináljanak, másfelől azért, hogy a jövőben békéltárgyalásokon a zsidóállam képviselői útján biztosítsa a világ 17 millió zsidóságának érdekeit. Ezt az érdeklősitást természetesen úgy képzelelik el, hogy a jövőbeni békéltárgyalásokon is majd az angolok diktálnak és a régi dühös demokráciák visszaállításával a zsidóság hatalmát is visszaállítják korábbi hatalmába. Egy gondoljuk azonban, hogy kár ilyen mérész képzelmekkel tölteni az időt. A zsidóság lezajtsa a maga politikai, gazdasági és társadalomtörténelmi szerepét Európában. Teljesen ki kell kapcsolódnia abból az élet- és szellemiörből, amit az új Európa jelenteni fog. Palesztina? Kanada? Anglia? Madagaszkar? El lehetne a zsidóság és kifejtélt további áldásos tevékenységét, de Európában több nem. Az Amazon, a Mississippi, a Volga, a Duna nem folytathatják visszafelé. A világ csak előre mehet, s a zsidók kedvéért nem fog visszafelé menni, mint a rak.

Óriási jégverés volt Választ könyekén. A június hónap közepének zivataros időjárása sok községre hozott nagy veszedelmeket. Több helyen pusztított árvíz és jégverés. A Szamos völgyében különösen sok gazdát ért természeti csapás folytán károsodás. Árvizek és jégeső tette tönkre sok helyen a termést. A Szamos völgyében fekvő Választ községet és környékét a jég csaknem teljesen elverte. A szálmás gabonaneműeket úgy a földre paskolta, hogy nem is látszanak és a kapasvőnyeket is visszavetette nagyon fejlődésükben. Gyümölcsösökben a kár kiszámíthatatlan. Ez a pusztító jégverés ismét figyelmeztető arra, hogy gazdáink biztosítsák be terményeiket jégverés ellen. Igaz, hogy a biztosítás megkötése bizonyos anyagi megterhelést jelent, de ilyenkor, amikor jégverés veszedelme szakad valamely község népére, a biztosítás alapján megérített kár valóóság megváltást jelent.

Hogyan tanítjuk be a csikókat?

A melegvérű csikókat 3—3 és $\frac{1}{2}$, a hidegvérűeket 2—2 és $\frac{1}{2}$ éves korban szokás befogni, mikor már fejlődésük a vége felé jár. Kistenyésztőt, kisgazdák, sajnos, sok esetben nem várják be ezt az időt, hanem arra töreksznek, hogy minél előbb megszoktassák a csikóval a takarmányt és gondozást. A csikó fejlődő szervezetének nagy szüksége van a mozgásra, a mozgási lehetőséget azonban munkavégztetés nélkül kell számára biztosítani. (Legelő, kifutó.)

A túlkorai befogás súlyos következményekkel jár. Az ilyen csikóból jó lö sosem válik! A korai munka megakasztja a fejlődést, csikóformájá marad mindvégig. hátul tálnótt, sekély, keskenytörzsű, vékonykarkú és vékonylábú lö lesz. A belső szervek is fejletlenek maradnak, ezért könnyen fulladozóvá, kehecsé válik. Csontkinövések, tetemek, továbbá ingyuladások igen gyakoriak a túlkorán befogott lovakon.

A csikók kocsizásra való betanítása könnyebb a nyugodt vérmérsékletű, hidegvérű lovaknál, míg a melegvérű csikók betanítása hosszabb ideig tart és sokkal több türelmet igényel. Nagyfokban befolyásolja a betérés idejét és eredményét az is, hogy a csikót fiatalabb korban milyen bánásban részesítették. A szelid, durva bánásmóddal el nem vadított csikó tanítása játszva megy.

Azt a régi és kiváló, magyar betanítási módszert, hogy a csikókat néhány hónapig nyereg alatt lovagolják, mielőtt húzni tanítják és kocsit elé fogják, ma már — sajnos — csak az állami ménesintézetekben alkalmazzák. Itt a kocsibetanítás igen könnyű, mert a nyereg alatt betört lö megszokta már a zablát és bizonyosfokú idomításban is részesült.

Egyszerűbb, ha mindjárt kocsizásra irányul a kizárólag hámos lovaknak szánt csikók betanítása. Előszörban a zabla és a szerszám viseléséhez kell hozzászoktatni a csikót. Több napon keresztül $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{2}$ órai időre felszerszámozzuk állásában, miközben folyton foglalkozunk vele, veregetjük cirógatjuk, beszélnünk hozzá. A szerszám levétele után pedig pár marék zabot adunk neki. Rövid időn belül jól türi az állat a felszerszámozást. Ekkor kivetjük az istállóból és két emberrel rövid vezetősáron lépésben járattjuk. A kezdetben fészkelt csikó száját nem szabad durván ragtatni, hanem kiméletesen kell kézben tartani. Kiméletesen kell megismertetni vele a zabla fékezésé

és irányító rendeltetését. A naponként 1—2 órai járatás után sosem maradjon el a jutalom: zab vagy cukor.

Mikor már szívesen és ellenkezés nélkül mozdul vezetősáron a felszerszámozott csikó, a húzásból való hozzászoktatás következik. Leoldjuk az eddig lehurkolt istrángokat, egy-egy kötélstránggal meghosszabbítjuk és egy emberrel tartatjuk. Ez járattal közben eleinte ritkábban, később pedig gyakrabban az alcombhoz és csánkhoz érintgeti az istrángot. Már nem izgatja a csikót az istráng érintése, akkor az istrángokat tartó ember fokozatosan erősebben erősebben húzassa magát, hogy a csikó a húzásból érzést is megismerje.

Néhánynapos rendszeres tanítgatás után elérjük, hogy a csikó nem ellenkezik és szívesen beleoldja hámba, mikor is ráterhetünk az úgynevezett tuskózásra. A meghosszabbított istrángokat egy fatölké erősfített hámfára csatlakoztatjuk, vagy célszerűbben, cszóra vagy csikóbetanító csúsztalóra fogjuk a csikót. Az első pár indításkor tanácsos emberi erővel meghúzni, vagy megtolni a tuskót, nehogy megijedjen az állat a szokatlan és nehéz teherrel. Ha a csikó könnyedén indítja és szívesen húzza a nehezekeket közben ráállhat egy ember először próbaképpen egyik, majd mindkét lábával. Mikor már ez a megterhelés nem zavarja a csikót, az egy ember súlyát megterhelhet csúsztalóval (vagy csúszóval) gyakorlatilag az indítást is. Mindig ügyelni kell arra, hogy az indítás fokozatos szerszámabandolás eredménye legyen, a pedig nekiugrással történjék. Ha erre nem vigyázunk könnyen a csikó rossz szokásává válik, amiről később nehezen lehet leszoktatni.

A megterhelés csökkentését szabályosan indító szorgalmazsan húzó csikó, tanítókosci vagy könnyű igáskosci elé kerül. Nyugodt, jól húzó, öreg lö, (tanító lö) mellé fogjuk. A szárnak becsatolásakor már a haj (kocsis) kezében legyen a gyeplő. Az első kocsibefogás alkalmával ajánlatos a csikót vezetősáron vezetetteti mindaddig, amíg a kocsit zörgéséhez és új helyzetéhez hozzászokik. A nap-nap után megismertelt kb. 2 óris járatás első és utolsó félórája mindig lépésben történjék.

Már a kocsibefogás első napjaiban szűk-egy lépésben a hátralepést, hátrálást is tanítgassuk. Kifogás

amával fokozatosan, kiméletesen készítjük a tőz ennek az ismeretlen mozgásnémet végzésére sajátítására.

A már jól indít, hámba dől és hűz a esikő, a aló mértékben betanított párijával foghatjuk.

A betanítás alapja minden körülmények között a mes foglalkozás legyen. Veregetéssel, megnyug-

tató beszéddel kössük le a esikő figyelmét az egyes tanítási műveletek alkalmával. Munka után jutalmazzuk zabbal, ekkorral az állatot. Csak akkor menjünk egy-egy fokkal tovább a tanítás során, ha az előző le- ádat teljesítése tökéletes. Ilymódon még a legelőnké- vérmérsékletű esikőből is jó és megbízható koo- lovat faraghatunk.

Horvási Sándor.

Kormányzó Úr vándordíjat alapított átényesztő gazdák számára.

A társantúli Mezőgazdasági Kamara os szarvasmarhatenyésztési vándor- díjat június hónap 8-án a Kende- megrendezett állatdíjazással polatban adták át a Kormányzó főmértőségének. A serleg inné- re átadása alkalmával a Tiszán- Mezőgazdasági Kamara elnöke hozta fel a Főmértőség Úr at a ordíj céljáról. Horthy Miklós rányzó nagy megelégedésének kifejezést a hallottak felett és köz- t, hogy személy szerint is hozzá járulni a tenyésztési ügyek elő- zítéséhez. Ezért a Tiszántúli szarvasmarha Kamara területék- esztő gazdái számára örökös ordíjat alapít. A Kormányzó Úr es elhatározását a kiűtdöntés- ny nagy örömmel és hálával vet- domásul

Érdekeiket a gazdatiszték.

Magyar Gazdatiszték Országos ültének elnöke Vay Miklós Faber György igazgató kísére- tével személyesen adta át báro- ny Daniél földművelésügyi min- tnek a Gazdatiszték Egyesüle- t fellerjesztését, amelyben kéri- k a gazdasági érdekképviselet- tükítését tegye lehetővé.

Mi a sok eszés oka?

ember már igen régen észre- az időjárás törvényszerűségei- ri is állandóan azon a fejt. fényt derítsen ezekre a szembe- de eredetükben annál homályo- sabb függésekre. Az elmúlt év sarkvidéki fagyhullám pusztá- égig egész Európán. A nyáron- nán szünet nélkül esett az eső- idén újra kiöntöttek a folyók- országban. Kis-Ázsiában és Me- földrendések vándorítottak a városokat és két egymás-

után következő tavaszon északi fény- ragyogott a magyar égen. Sokat hal- lottunk arról, hogy mindezek magya- rázata a napfoltokban keresendő. A napfoltok elváltozások a Nap arcán. Ezek az elváltozások szabályos idő- közköben ismétlődnek s befolyásolják a Napból a föld felé sugárzott hő- energia mennyiségét. Az előbbinek természetes következménye az idő- járás szélsőséges változása: hirtelen felmelegedések, lehűlések, eső, hó, fagy, ami viszont az árvizeket okozza. De ezen felül maguk a napfoltok is szabályos időközökben jelentkeznek ugyanolyan körülmények között: sikerült megállapítani, hogy nagyjából 11 estendőzi szakaszságról van szó. Minden egyes szakaszuk van valami jellegzetessége. Az egyik hideg, a má- sik meleg, a harmadik nedves, a ne- gyedik száraz és így tovább. *Jelenleg éppen „nedves” szakaszban vagyunk.* Nemréseiben éltünk végig egy úgy- nevezett „száraz” szakasz, akkor voltak azok a földad, aszályos nyar- nak. Most el lehetünk rá készülvé, hogy évekig nedvesebb lesz az idő- járás, sok lesz a csapadék és évről- évre megismétlődnek az árvizek is. Alaposan fel kell tehát készülnünk rá.

A „MAGYAR NÉP”-et terjeszteni magyar kötelesség!

Kormányrendelet a munkakerülők megrendszabályozásáról.

A földművelésügyi miniszter rende- letet adott ki, amelyben rámutat a jelenlegi viszonyok között a mező- gazdasági termelés folytonosságára. A kormány több intézkedést tett a gaz- dasági munkavállalók munkakészgégé- nek és teljesítményének növelésére: biztosította a magasabb munkabére- ket, ezenkívül több szociális intézke- dése révén biztosította a munkásság kedvezőbb megélhetését is. *Ennek ele- nére egyes helyeken a munkások a munkavállalásból nem veszik ki a mai hely- zeten megkövetelt mértékben ré- szüket.* Eppen ezért a mezőgazdasági munkálatok végzésének biztosítására a földművelésügyi miniszter hon- védelmi szolgáltatások igénybevételét rendelte el. A rendelet utasítja a ható- ságokat, hogy *előszörban a munka- kerülőkkel rendeljék a honvédelmi munkátra.* Akiknek a magatartása környezetükben gazdasági okokból ártos, rendőrhatósági őrizet alá helyezhetők.

„Hargita” Székely Szövetkezet alakult.

Hargitaváralja, jelképes székely községnek főbírája, dr. Veress Gábor az Husz atelnök vezérigazgatója és a jelképes község tanácsa elhatározta,

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alapítva: 1899.

Magyarország egyedüli állami érdekeltsgű, szinmagyar biztosító szövetkezete.

Kartelen kívül!

A biztosítás minden ágával foglalkozik igen előnyös díj- és feltételek mellett. Vezető és helyképviseletek minden városban és községben.

Erdélyi Fi igazgatóság:

Kolozsvár, Hor-hy-út 6. szám. — Telefon 36-85.

hogy a huszonkét évi rabság után történt felszabadulás után is, folytatja működését. A jelképes község most „Hargita” Székely Szövetkezet-et alapított. A szövetkezet üzletresztjeit csak kimondott székelyek jegyezhetik le. Az alapító-üzletresztje 1000 pengő névértékű, a törzs-üzletresztje 100 pengő, a rendes üzletresztje 20 pengő névértékű. Az üzletresztjegeket tizhávi részleiben lehet befizetni. A szövetkezet célja egy „Székely ház” építése Budapesten, amelyben elhelyeznek a budapesti székelyek kulturális intézményeit, valamint otthont építenének a székelyek számára. A Magyarországon élő székelyek részéről máris nagy érdeklődés nyilvánult meg az új szövetkezet iránt. A szövetkezet ügyeit Paál Andor ny. őrnagy, a Vadászkiért igazgatója intézi.

Összel megnyílik az első magyar havasi gazdasági szakiskola.

Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter a kárpátaljai Alsóverecskén felállítja az első hegyvidéki (havasi) gazdasági szakiskolát, amely az egész ország hegyes, vagy havasi vidékeiről származó gazdák gyermekei részére különleges elméleti és gyakorlati kiképzést ad. Az oktatásnál különös gondot lesznek a rét- és legelőgazdálkodásra, állattenyésztésre, tejgazdálkodásra. A tanulmányi idő egy év, a tanítási nyelv magyar, az első tanév szeptember 1-én kezdődik. A havasi iskola mellett ruszin nyelvű téli gazdasági iskola fog működni, amelynek szervezete teljesen egyező lesz az ország hasonló intézményeivel. A két iskolában időszakos népies tanfolyamokat is tartanak. Ezenfelül a földművelésügyi miniszter a kultuszminiszterrel közösen, tanítók, tanítónők, lelkészek és jegyzők részére is terveztette különféle tanfolyamok tartását az alsóverecskéi gazdasági iskolánál.

Milyen termés várható?

A beérkezett jelentések szerint az őszivetések idén jól fejlődtek és havasi elemi esapás közbe nem jön, ezért szerint közepes termésre lehet kilátás. Ha a meleg tovább tart, mindenképp rohamos fejlődés következhetik be, azonban a későn veletl ősziak helyenként gyengékek, sőt sok helyen ki is pusztultak.

Jön a termésértékesítési rendelet.

Az aratás közeledtével időszerűvé válik a termésértékesítés megoldása. A kormány a termelők és fogyasztók érdekeit megvédésével akarja a kérdést rendezni. A gabonaértékesítési rendszerben a legfontosabb az, hogy a búza és a rozs árát azonos színvonalon állapítsák meg és ezt az egész országban egységesen érvényesítsék. A cséplés befejezése után pontosan megállapítják az ország búza- és rozstermésének nagyságát és ehhez képest megteszik a szükséges intézkedéseket.

Nem szabad arzénnel permetezni a virágzó gyümölcsfákat.

A földművelésügyi miniszter eltiltotta a gyümölcsfákunk és gyümölcscserjéknek a virágzás alatt, vagyis a virágbimbók fésletől a virágszirmokig terjedő időben arzéntartalmú növényvédelmi szerrel való permetezését, illetve porozását. E rendelkezést megtartását a községi előjárások és a hivatalos növényegészségügyi szolgálat szakközegei ellenőrzik.

A német márka kedvezményes beváltása.

A kormány intézkedésére az idén is kedvezményes árfolyamon váltják be a Németországból hazaküldött márkákat, amelyek ellenében a hivatalos 1,35 pengős árfolyam helyett körülbelül 1 pengő 62 fillért fizetnek ki.

Szlovákia tiz mozdonyt rendelt a Mágvagnál.

Mint értesülünk, a szlovák Államvasutak igazgatósága előrehaladott tárgyalásokat folytat az Államvasutak gépgyárának vezetőségével, mozdonyrendelés ügyében. A szlovák államvasutak tiz mozdonyt akar rendelni, amelyek közül öt hegyipályára alkalmas tehervonatú mozdony, a második öt pedig hegyipályára alkalmas gyorsvonatú mozdony lenne. A szállítások értéke mintegy 15 millió szlovák korona.

A magyar angoranyüllenysztés sikere.

Az angoranyüllenysztés mindjobban elterjed Magyarországon, amiben nagy része van annak, hogy a szörmek szinte megfizethetetlenül drágák. Az angoranyüllenysztők száma két év alatt annyira emelkedett, hogy közös üzleti érdekeik képviseletére megalapították a Magán Angoranyüllenysztők Háziipari és Értékesítő Szövetke-

zetét. Egy-egy nyúlnak az évi eltársa — aszerint, hogy hol tenyésztés nyílenek a takarmányozási lehetőségek és a tenyésztők egyáltalán takmánytermelő-e — 3—15 pengőbe kerül. Ezért az angoranyüllenysztésével főként nagyobb kerttel rendelkezők kiegészítik és családtagjai foglalkoznak, kiknek munkája elég jó keresetet biztosít. Ma már Magyarországon több mint 10.000 angoranyüllen tartanak a tenyésztők s ez az állomány kb. 3500 kg. gyapjút szolgáltat, a felfonva félmillió pengőt jelent a termelőnek, forgalmi értéke pedig egy millió pengő.

Szegédek munkabálcájának kötelező bejelentése.

A budapesti kereskedelmi és iparkamara egy konkrét esetből kifolyólag felhívta az ipartestületek figyelmét arra, hogy közülük tagjaikkal, az elmúltben alkalmazott szegédek munkabálcáját minden esetben kötelező bejelenteni az Ipartestület felé. A bejelentés elmulasztása ezúttal nem eszéri iparjogi kibátság, hanem a csalás büntetlenné minősül. Erre ad jogcím, mert vannak olyan ipari kategóriák, amelyek alkalmazottai száma szerint adóznak.

Meg kell a zsidóságot tisztítani az építőipart!

A keresztény építőiparosok közt teljes mozgalom indult meg a zsidó építőanyag-kartell működése ellen, mely lehetetlenné akarja tenni, hogy a keresztény kereskedők építványhoz jussanak. A keresztény építőmesterek tábora, ez a szintén keresztény cégekből álló testület határozta: felterjesztéssel fordul kormányhoz és kéri fogja, hogy ügyvédj kamari reform mintájú iktassák törvénybe a 6 százalékos ipari censzt is. Kéri a keresztény építőipar, hogy módosítsák a házatemettségi rendeleteket, és pedig úgy hogy vegyenek fel abba egy szakamely szerint új ház csak akkor szesülhet adókedvezményben, ha a tésében legalább 94 százalék keresztény építőipar veti részt.

Magyar nemzet verses története

II. ENDRE KIRÁLY.

*Imrét a sord halál korán vitte sírba,
Számára ez volt a csillagokba írva
Az özevegy királyné csecesemő fiárol,
Bősoba menekült el a szent koronával*

*Most már Endre herceg elérhetto vágytal:
Hogy királyi házban vessék meg az ágyát,
S hogy a csecesemő is apja után méne,
Endre herceg ült az orszáig szekerébe.*

*Endrének II-odik királyok sorában,
Senki sem pazarlott nála szaporábban,
De földet, jószágot mind csak idegennek,
Aki a királyné országából jönnek.*

*Felesége, Gertrud, Meránból származott,
S csupa mind idegen udvaroncot hozott,
Kik is sáska módra az országot éltek,
Nem hívtén, hogy egyszer betelik a mérték.*

*S míg a korcs idegen fürdik tejbé-vajba,
A szegény magyar nép fuidoklott a bajba,
Maga földjén, melyért hullott vére, könnye,
Koldusnyi falatnál nem lehetett többje.*

Oreg katonák

Árthatlanul túlnyomórészt románlakta járásnak
mai parancsnokságát kellett átvennem.

Után alig hallottam még román szót életemben,
szétesen első dolgom az volt, hogy egy ilyen
gási könyvecskét megvásároljak.

Ezen szerzett tapasztalatom óta nem rokon-
keze a tolmácsokkal és így nyelvtanulási szá-
szilárd volt. Hogy aztán miért nem jutot-
vonat megindult kezdetnél tovább, annak
a gyors ütemben folyó százfélé munka volt

képp fognak ennek a következményei tiszta
közéskben történő kiszállásaimnál mutat-
Ezzel a kérdéssel alig volt időm foglalkozni,
nár a legsős napok egyikén ott állottam a
és elött.

g kivéhető hegyi utakon, patakokon keresz-
mosásokban, dülöngözött, kapaszkodott gép-
magasfekvésű cölja felé.

gre értük a falú első kunyhóit.

vös, szeles idő volt, amit azonban a kocsink
a összesereglt, bémészködő gyerekhad egyálta-
n látszott észrevenni.

rogató magyar szavaimra, mint egy esodára,
sznek rám,

Próbálkozom egy román szóval. Többen elvigo-
rogják magukat, de egyik sem mozdul. Mintha csak
Afrika közepén volnék, gondoltam magamban.

Végre idősebbek is jönnek. Magas, szikár, szürke
darócruhás, lenyírott bajuszú, bocksoros parasztok.

Hanyagul köszöntenek, aztán egy csoportba ve-
rődnek és ők is bizalmatlanul néznek rám. Ugy lát-
szik, még fülükbe csengenek előbbi unáknak nagy-
zoló, visszatérést ígérő szavai.

Óda kiáltom:

— Ki tud magyarul?

Összenéznek, összesúgnak, de egyik sem felel.

Már kezdem elveszteni a kedvemét, hogy hozzá-
juk barátságos legyek. Mégis, még megkérdézem:

— Ki volt katoná!

Akársek egy vezényszóra, az idősebbek nagyobb
része kilép a csoportból.

Az egyiket megkérdézttem, melyik ezrednél
szolgált:

— A negyvenhármás gyalogezredben — feleli
kifogástalan kiejtéssel.

— Hát maga! — kérdem a másikat.

— En is.

— Maga!

— En a harminckettes honvédeknél.

— Mind többen jönnek oda az eddig húzódozó-
is. Majdnem valamennyien ennél a két ezrednél
szolgáltak.

Egy jóvágású férfihoz fordulok.

— Hol volt a harctéren?

Ledarálja több kemény tusakodás helyét.

— Megsebesült!

— Baranovicsinél — és mutatja a mellét.

— Ezerkilencszáztizzenhat július közepén! —
vágom rá találomra.

Az ember meglepődve felkiált, odaszól valamit
társainak és csillag szemekkel egészen hozzám lép.
Csakúgy hevül az izgalomtól!

Amit csak tudok az a hely körüli nagy harc-
ról, feleltem.

Ó kiégésztí. Még sokra emlékszik. Legutóbb
szakaszvezető volt. A többi is bele-beleszól beszé-
dünkbe. Csak magyarul. Szépen, érthetően. Engem
is elragad a „vizionlátás” heve. Egyik útközetet a
másik után vesszük. Előfordult, hogy közelökben
harcoltam. Néhány tisztjüket is ismertem. Azokról
is megeved a szó.

Közben értesülök, hogy a jegyző a vásáron, a
bíró pedig az erdőben van, a pápa meg valahol a
máljéját tőri. Így az emberek mutatják meg kis
falujukat, mialatt mint egymásratalált veteránok,
régi bajtársak, úgy elbeszélgetünk a jelenről és a
jövőről.

Alig tudunk egymástól elválni. Végül még gyü-
mölccsel és egy pohárka „kisüsti”-vel is meg akar-
nak kínálni.

Búcsúzáskor a szakaszvezető büszkén mutatja
az egybegyűlt subanokra, így szó.

— Ezredes úr! Ezeket nézze! Milyen derék fio-

kókt. Ezekből olyan jó katonákat csinálhattak, amelyeket csak akarnak.

— Csak olyanok legyenek, mint magok voltak — feleltem és sorba kezelt szorítottam velük.

Mialatt koesim az útnak nevezett patakmederben lefelé bukdácsolt, a csoport együtt állott a falú szélén. Csakhogy most már nem összedugott fejfel, hanem kiegyenesedve és a — majdnem osztalga rendezett — csoport közepén, mellén összetört karokkal a szakaszvezető. Mikor pedig észrevettük búcsúintésemet, fejkéről lekapták és magasan megcsóvázták süvegeiket.

Aznap este ablakomból kitékintve néhány áldogáló suttogó román földmivest figyeltem meg, éppen midőn a takarodó első hangjai felhangzottak.

A csoport fejét felkapva, némán, mozdulatlanul hallgatta végig annak öröksépt dallamát.

Ugy nézett ki, mintha lelkeknek húsz évi zavarásán át egy perenyi visszaemlékezés hidat vert volna.

En pedig, mintha egy pillanatra a veteránok kétségőzítését éreztem volna...

Vidéz László Győző.

HÓ ES PIPÁCS*.

*A nagy hegy magott már oláhok ének,
Es sávjához szegény magyarok,
Hó van a hegyen, innen togn sákság,
Bétezlábuk és piros pipások,
Bétezlábok az országát
Es megállók a kő-Krisztus előtt,
Négy éve nem háztam lábam ki Pestről
Hosszú négy évig nem láthattam Ól...*

*Egy álomszines parlagföldre lépek,
Hol szálló a tork vadvirág,
Betege hajladosza szedegetem,
S szokog benem egy össeltört világ.
Amikor bedőlök az út mentére,
S virághevére hajtom a fejem,
Felsóhajtók a bárányfelhő égbe:
Gyógyíts meg végre, édes Istenem...*

Sértő Kó

* A népi sorból származó költő utolsó verse, írt Erdélyben. Gyulabán bekövetkezett halála elölapi szerkesztőségének.

Apróságok - Adomák

Ókori milliárdosok.

Wagner berlini nemzetgazdasági írő szerint valamennyi ma élő gazdag ember vagyona összeszaporodik, ha az ókori nagygazdagokat márkakalpon mérjük le. Ha pengőre átszámítjuk vagyonaikat, így fest a statisztika:

III. Ramses egyiptomi fáraó Diodor 400.000 talentumra becsülte, ami 2 milliárd 800 millió pengőnek felel meg. De meg kell jegyezni, hogy a pénz vásárlóértéke akkor sokkal nagyobb volt a mostaninál (például 1000 évvel Krisztus születése előtt egy kővér ókor ára a mostani értékünkre számítva át, legfeljebb hatodfél pengőt tehetett) s így III. Ramses vagyona 35 milliárd pengőre bátran taksálhatjuk. Herodot most írja meg szám szerint, hogy meifirít ért Krónának, az ókor legnagyobb plütkeralfájának vagyona. De ha számítássa vesszük, hogy a delfozi örökösök egy oly piromissal ajándékozta meg, melynek 117 köve közt volt néhány, egyenként 200 kilogramm súlyú aranykocka is, elképzelhetjük, hogy jelentékeny aranyfölszoblegben szüvedhetett. A tetejére ennek a piramisnak ráadásul még egy 400 kilogramm súlyú szinarany orszádláng állítottott. Az újkori pénzgazdaság nagyon gazdag emberei közé számítja Wagner a 14. századbeli angol Dick Whittington, aki egyszer egy ünnepi alkalommal mosolyogva égette el pénzsarkóiban szüvedő királyának hatodfél

millió pengőről szóló adóseveleit. Végszetül tudjuk azt is, hogy a Mediciek és a Fuggereket tartották a világ leggazdagabb embereinek.

Az állatok menekülési ösztöne.

A lakatlan szigeteken, tengerpartokon nem is olyan régen olyan állatok éltek, melyek a félelmet nem ismerték. Ilyen boldog tudatlanságban élő lények még ma is vannak. Beebe természetbe szerint a Galapagos szigeten van egy tengeri gyík fajta, amelyik az emberfől nem fél. Ennek a gyík fajának fogalma sines az ember részéről fényesítő veszéllyel szemben. Más állat se vadászák rája, éreketlen teste miatt pedig az ember nem törődött vele. Egy értékes állatfaj már régen áldozatul esett volna az ember rabló ösztöneinek, mint ahogy áldozatul esett a Mauritius sziget „fogas” galambja, mely galambfajta leplezetlen kíváncsisággal közelített a szigetre érkező emberek felé. A kápszi ember teljesen kipusztította, ezt a mi galambjainknál sokkal szelidebb galambfaját. Ugyanígy járt a „tengeri tehén” néven ismert állatfajta, melyek még a XVII-ik században óriási tömegekben éltek Kelet Szibéria partján.

Az állatok nagy részénél azonban a veszélyszónól jól kifejlesztett. Mindegyik a saját természetének megfelelő módon menekül a veszély elől.

A mezei nyulnak például az a szokása, hogy hegynek felfelé menekül. A nyulnak a hátsó lábai hosszabbak és erősebbek, mint az elsők és az üldöző kutyával szemben, mely sik te-

reletlen biztosan megtögné, ha felfelé menekülve nagy előny szert.

A trópusi tengerpartok egyik fajta kb. 15 méterre enged kémbert és csak akkor menekül úregebe, ha jobban megközelít.

Magasabbrindó állatoknál úgynevezett biztonság távolság állatok tapasztalatai erősen befolyásolják. A vadász tudja, hogy őt megkülömbözteti az állatlan jánól, mert már nagy távolságból pöl előle. Az afrikai vadászoknál ez is kitünik, hogy a nagy vadászott területen sokkal jobban meglátható, mint ott, ahol a vadász törvény nem tiltja.

Az állatfajta menekülési módja is változik. Vannak állatok, a menekülési ösztönük veszedelemget. Az egyik pingvin fajta — hárszerű uszó, szárazföldön pedig ül mozog — üldözöl elől nem menekül, hanem a szárazföld felé. Valószínű, hogy vízben először szoktatták a menekülési módját. Az így menekülő pingvink hátki játszva elfoghatják.

Az ostobán menekülő állatok tartoznak a mi háziutyunk is. Szólen csipegető nyak a közelről nem a mellette levő árokba küll, hanem hangos kordokás az út menté oldalára gyöksük nyak így az út menté — sja — A tyúk éretetlenül viselkedésiggyaradta, hogy az ellenség elől akarja tartani, s mivel h nem lát, kereszbe fatva menek-

os vadászleírásban olvasható, hogy afrikai útakon a zebrák és az antilopok egész nyájjal rohannak hozzáig az autó elé, hogy egyszerre sok hirtelen megálljanak és szinte gyilkossági lészattal szembefordulnak a feljűző robotgó kocsival. Ez látok lábakban bízva, menekülésre utkát a dolgok, a mikor azt hitték, egy egészát nyertek, megfordulnak, egy szemügyre vegyék a helyzetet, sőt azonban hozzásszoknak az állatok az út forgalmához és menekülésük édeszebbé válik.

Bevált a medárdusi regula!

A gazdák közül sokan kísérték figyelmem, hogy Medárdus napján ilyen lesz az időjárás? A közkelelem ugyanis azt tartja, hogy ha Medárdusok esik az eső, 40 napig állanak emi fog. Most, hogy Medárdus óta napról-napra és csaknem szakadatlan zivatarok és tartós esők jutnak emulike Medárdus napját, nem esik, ha esik ember lelkeben komoly gondalmak támadnak a jövőt illetően.

Megnyugtatósképpen közöljük, hogy mis hónap esős volta nem szabad, egy megjegyzés senkit, Június hónapra néve általában jellemző az esős időjárás. Hiszen jól tudják a gazdák, hogy ha június hónapban nem esik elegendő eső, nagyon gyenge takarmánytermés szokott lenni és a kapák nem fejlődnek. Így ugyan, hogy sok eső is baj, mert azt a fejlődésben talán szakaszba jutott szalma is gonoszművelnek. Mégsem szabad elvonni az időzabot és reménységet, hogy az esőzések a jónak igérkező terdet nem fogják tönkretenni. Így ugyan, hogy ahol jégverés és árvizek pusztították a termést, ott a gazda felkísmeretesebb munkája sem sejt. Sajnos, sok ilyen jégverés és árvízujtotta gaszda kiált segítségért. Íszunk és bízunk abban, hogy a csodviselő az elszennvedett kárért más-mában fogja őket kárpótolni.

How meddig tartanak a medárdusi égek, azt megjósolni nem lehet. A közkelelem által vallott 40 napot a tudomány nem igazolja. Eltarthatnak az égek még 1-2 hétig, esetleg azonban sorok megjelenésekor máris jóra fordult az időjárás. Mindenki végezze tehát munkáját lelkiismeretes szakértelemmel, főhősközve a Mindenhatóhoz, hogy ezekben a nehéz időkben adjon ő és bű esztendő a magyar nemzetnek.

A jó vendég halála.

— Ma meghalt a legjobb vendégem. Minden délután megivott nálam 10-15 upica pálinkát és 4-5 liter bort.
— És miben halt meg?
— Sajnos, ezt nem tudom megmondani.

Tanácsadó

Minden tanácskerő levélhez mellékelendő 70 fillér, az orvosi levelekhez 1 pengő. Ezt békében is lehet küldeni.

Kenyerítés. A kenyérgasztáshoz langyos, legfeljebb 35 C. fokos vizet használjunk. Nem lehet határozottan megmondani, hogy bizonyos mennyiségű liszthez mennyi vizet használjunk, mert ez mindig a liszt vízfelvevő képességétől függ. A burgonya, amit a kenyérsülténél felhasználunk, a liszt mennyiségének kb. 10-15 százaléka. A sőt a dagasztáshoz használt vízben oldjuk fel, 1 liter vízre 2-3 dkg. só számítunk.

Z. L. Elgondolása minden részben helyes, azonban számításába olyan hibát észleztünk be, amely a tervezésvitveléneknél lehetőséget elve kizárja. A villamos áramot ugyanis a mai műszaki berendezések mellett 300 kilométernél távolabbi helyre, sodronyon vezetni nem gazdaságos. Kísérletek történetek rendkívül magas feszültségű áramnak 600 kilométer távolságra való vezetésével és ezek még aránylag elég jól beváltak. Mégis azt mondhatjuk, hogy 500 kilométernél távolabbi vidékre nem érdemes villamos áramot vezetni.

G. A. Kérdésére nehéz feleletet adni. Általában 25 gramm selyemlepké petéből szárazság hernyó után 50 kilit gubóra lehet számítani. Természetesen előfeltétel a gondos és szakcszerű kezelés továbbá, hogy betegségek ne lépjenek fel a hernyók között. A gubóknak általában nagyobb, mint háromnegyed része elsőosztályú gubó szokott lenni.

F. B. Rendes takarmányozás mellett, különösen legelőre járó állatnál a szervesetlen anyagokat, tehát ásványi sókat nem kell a fejős tehéneknek adogatni. Természetesen a konyhasó adagolását nem szabad megfeledkezni.

D. O. Kérdésére nagyon nehéz feleletet adni. Hogy mennyi ideig tart a fenyőképzőtet által használt magnéziumfenyő lobbantása, ez nagyon sokmindentől függ. Függ elsősorban a felhasznált mennyiségtől. Minél többet használ fel, annál hosszabb ideig tart a lobbantás. Általában azt tartják, hogy a lobbantás időtartama egyharmetnél másodpercig tart.

Apróhírdetés

Eladó téglapács. Ganz-gyártmányú legkisebb számú 3 szíjnyílással és egy remek rendszerű billenő téglával és asszallal. Teljesen jókában. Keveset vlt használat. Üzemfelhagyás miatt elítélő gyantát: eladó tizen cserépkéret. — Tegtekinthető Székelyhídon Mikó Pálnál, Kágyi u. 46. Bihar megye.

Szerkesztői üzenetek

Alább felsoroltaknak köszönhetően tudunk a bejelentett új előfizetőkről. K. L. Sepsiszentgyörgy, B. I. Gyeczyóbkás, K. S. Aranyosszentmiklós, Gy. Cs. A-nó. Zilah.

ELŐFIZETŐINKHEZ! Több héttel ezelőtt megkezdtek a postautalványok kiküldését nemcsak az azon előfizetők részére, akik múlt év végéig szülő hátralekaiukat nem rendezték, hanem azoknak is, akik a f. évi díjat még nem fizették ki. Így tehát rendre sorra kerülnek az összes előfizetők és pedáron fokozatosan és ahogy el tudjuk a kitöltött postautalványokat készíteni, Mint megelőző számválakban említettük, az utalvány nem tüntetjük fel, hogy mettől meddig terjed az előfizetési időpont, azonban e alkalommal is tudomására hozzuk az érdekelteknak, hogy az utóbbi időben kiküldött postautalványon feltüntetett összeg az 1941 dec. 31-ig szülő előfizetési időt foglalja magában. Kérjük mindazokat, akikhez ilyen utalvány már érkezett, szíveskedjenek az utalvány felhasználásával a pénzt kiadóintézetnek elküldeni.

Megbízottaink közül esődi szerszót Vinczeffy Sándor Héronszék megyének közbeszél bereszi fel, míg Tóth Ivor még Szatmár megyének nagykárolyi járásában dolgozott s miután azt bevégezte, Szolnok-Doboka megyében levő előfizetőinket keresi fel. Kérjük tehát azon előfizetőinket, akik az említett megyében laknak és hátralekókat, hogy szíveskedjenek megbízottainknak kifejeznie a hátralekó összegét, mert ilyen kiküldetés jelentékeny költséggel jár részünkre és az előfizetők is megköszönni a bejelentési lehetőséget, mert nem kell postára adnia a pénzt. Azokat az előfizetőket, akikhez postautalványt küldtünk, kérjük kiadójuk be az ott feltüntetett összegget, mert megbízottaink csak egy hosszabb idő előtte tudnak keresniük fel az a vidéket és a pénzre szükségük lépén, elvárjuk az előfizetőktől, hogy tartozásikat posta útján egyenlítsék ki.

A következő helyfolyt pénzeket nyugdíjazuk: N. I. Hegyközszentimre 5.29, éav. D. F.-né Örvénd 6.20, M. B. Gyergószentmiklós 5.20, A. J. Karafalva 6.20, P. F. Lázárfalva 6.20, V. S. Bala II. Haugra Doményháza 6.20, Sz. I. Nagytrana 5.20, V. P. Lázárfalva 6.20, M. I. L.-é Kisvölgyföld 6.20, Gy. Cs. G.-né Hídalmas 5.20, P. M. Vajdaszentivány 6. R. K. O. kör Csennás II. éav. T. Gy.-né Asszonyosvíz 6.20, S. A. Csérszentmiklós 5.46, 95. O. F. Csérszentmiklós 4.70, T. A. Pálfalva 15, P. A. Örvöcsfalva 4.70, éav. K. M.-né Débaltátrix 6.20 pengő.

Feladás szerkesztő: PAP J. OSSY BELA DR. Feladás kiadó: TÓTH KALMAN.

